

C.U.SHAH UNIVERSITY
Summer Examination – 2016

Subject Name : Sanskrit (Sanskrit) a sh th a m P a r i c h e d a h)

Subject Code : 5AH04SDP1

Semester : 4 Date : 05/05/2016

Time : 2:30 To 5:30

Marks : 70

Instructions:

- (1) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited
- (2) Instructions written on main answer book are strictly to be obeyed
- (3) Draw neat diagram and figures (if necessary) at right places
- (4) Assume suitable data if needed

પ્ર.૧ કવિરાજ વિશ્વનાથના જીવન અને સમય વિશે સવિસ્તૃત વિવરણ આપો. ૧૪

અથવા

વિશ્વનાથના મતે દશરૂપકોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

પ્ર.૨ દેંકનોધ લખો. (કોઈપણ - ૨) ૧૪

અ) અભિનયના પ્રકારો

બ) નાટકના લક્ષણો

ક) અર્થપ્રકૃતિઓ

ગ) વિશ્વનાથની કૃતિઓ

પ્ર.૩ નીચે આપેલા બહુવિકલ્પી પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં નિમ્નલિખિત ચાર માંથી કોઈ એકને ૧૪

પસંદ કરીને લખો

૧) ‘ નૃસિંહવિજય ’ કયા પ્રકારનું ગ્રન્થ છે ?

(અ) કાવ્ય (બ) નાટક (ક) નાટિકા (ગ) મહાકાવ્ય

૨) વિશ્વનાથના મતે પૂર્વરંગના અંગો કેટલા છે ?

(અ) ૧૬ (બ) ૧૮ (ક) ૨૧ (ગ) ૧૭

૩) અંકની અંદર આવતા સ્વતંત્ર નાટ્યપ્રયોગને શું કહેવાય છે ?

(અ) પૂર્વરંગ (બ) ગર્ભાંક (ક) નાન્દી (ગ) વૃત્તિ

૪) ભારતીયવૃત્તિના કુલ કેટલા અંગો હોય છે ?

(અ) ૩ (બ) ૫ (ક) ૪ (ગ) ૭

૫) વિશ્વનાથે રૂપકના કુલ કેટલા પ્રકારો ગણાવ્યા છે ?

(અ) ૧૦ (બ) ૧૫ (ક) ૮ (ગ) ૧૬

૬) સંધિઓના પેટાવિભાગો કેટલા છે ?

(અ) ૪૦ (બ) ૫૦ (ક) ૬૪ (ગ) ૭૫

૭) વિશ્વનાથે પતાકાસ્થાનકના કેટલા પ્રકાર આપ્યા છે ?

- (અ) ૪ (બ) ૨ (ક) ૭ (ગ) ૯
- ૮) સાહિત્યદર્પણમાં અર્થોપક્ષેપકના કેટલા પ્રકાર કવિએ ગણાવ્યા છે ?
(અ) ૫ (બ) ૮ (ક) ૯ (ગ) ૧૨
- ૯) દૃશ્યશ્રાવ્યકાવ્ય ભેદનું વર્ણન ગંધના કયા પરિચ્છેદમાં છે ?
(અ) ૪ (બ) ૬ (ક) ૮ (ગ) ૧૦
- ૧૦) નાટકમાં ઓછામાં ઓછા અને વધારેમાં વધારે કેટલા અંક હોવા જોઈએ?
(અ) ૫-૧૦ (બ) ૫-૭ (ક) ૫-૮ (ગ) ૭-૧૦
- ૧૧) નાટકમાં 'પતાકા' ઉપરાંત કથાનાયકને ઉપકારક બનતા પ્રસંગોને શું કહેવાય છે ?
(અ) પ્રકરી (બ) કાર્ય (ક) બીજ (ગ) પ્રાપ્ત્યાશા
- ૧૨) વિશ્વનાથે ઉપરૂપકોની કેટલી સંખ્યા ગણાવી છે ?
(અ) ૨૦ (બ) ૧૮ (ક) ૧૬ (ગ) ૧૨
- ૧૩) “ નામ કાર્ય નાટકસ્ય ગર્ભિતાર્થપ્રકાશમ્ ” – આ વાક્ય કયા અંકમાં છે ?
(અ) ૬ (બ) ૪ (ક) ૭ (ગ) ૧૦
- ૧૪) ભારતીય નાટકો સુખાન્ત હોવાના કારણમાં કઈ અવસ્થાને વિશ્વનાથ ગણે છે ?
(અ) આરંભ (બ) પ્રાપ્ત્યાશા (ક) નિયતાપ્તિ (ગ) પ્રકરી

પ્ર.૪ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ- ૨) ૧૪

- અ) નાન્દી
બ) કથાવસ્તુના પ્રકાર
ક) કાર્યાવસ્થા
ગ) સંધિઓ

પ્ર.૫ ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની પરમ્પરા વિશે સવિસ્તૃત જણાવો. ૧૪

અથવા

પ્ર.૫ સસંદર્ભ કારિકા સમજાવો. (કોઈપણ -૨)

- અ) નાટકમથ પ્રકરણં ભાણવ્યાયોગસમવકારડિમાઃ |
ઈહામૃગાઙ્કવીથ્યઃ પ્રહસનમિતિ રૂપકાણિ દશ ||
- બ) તસ્યાઃ પ્રોચનાવીથી તથા પ્રહસનામુખે |
અઙ્ગાન્યત્રોન્મુખીકારઃ પ્રશંસાતઃ પ્રોચના ||
- (ક) બીજસ્યાગમનં યત્તુ તત્સમાધાનમુચ્યતે |
સુખદુઃખોકૃતો યોઽર્થસ્તાદ્ધિધાનમિતિ સ્મૃતમ્ ||
- (ગ) મનશ્ચેષ્ટાસમુત્પન્નઃ શ્રમઃ ખેદ ઇતિ સ્મૃતઃ |
ઈપ્સિતાર્થપ્રતિઘાતઃ પ્રતિષેધ ઇતીષ્યતે ||

